

Παράρτημα

*Παραδείγματα διλημματικών καταστάσεων**

Στη συνέχεια θα παρουσιάσουμε επιλεκτικά κάποια παραδείγματα σεναρίων που βασίζονται σε διλημματικές καταστάσεις, οι οποίες εφαρμόστηκαν σε διαφορετικές βαθμίδες της εκπαίδευσης από συναδέλφους εκπαιδευτικούς.

Διλημματική κατάσταση 1, Γεωγραφία Η αγροτική παραγωγή στην Ελλάδα

Ο Γιάννης είναι ένας μαθητής της Ε΄ δημοτικού. Συχνά πηγαίνει στα χωράφια με τον θείο του και τον βοηθάει. Τον βλέπει να ραντίζει τις καλλιέργειές του με διάφορα φυτοφάρμακα που έχουν κάποια περιέργα σύμβολα απ' έξω που δεν τα πολυκαταλαβαίνει... Σήμερα είναι Σάββατο, και μια και δεν έχει σχολείο, ο Γιάννης αποφάσισε να βοηθήσει τον θείο του στη συγκομιδή. Μαζεύουν ροδάκινα και στο τέλος ο θείος του, του υποσχέθηκε να του δώσει 20€ και ένα τελάρο ροδάκινα. Όταν τελείωσαν λοιπόν, ο Γιάννης πήγε να πάρει ένα τελάρο από τη στοίβα με τα ροδάκινα που μάζεψαν, αλλά ο θείος του δεν τον άφησε. Τον οδήγησε σε ένα άλλο σημείο στο βάθος της αποθήκης όπου είχε σκεπασμένα με ύφασμα κάποια άλλα τελάρα και του έδωσε ένα από αυτά. Ο Γιάννης παραξευτέθηκε και ρώτησε τον θείο του γιατί δεν του έδωσε από τα ροδάκινα που μάζεψε και ο ίδιος. Ο θείος του απάντησε πως αυτά που μάζεψαν είναι ραντισμένα και πως δεν πρέπει να τα καταναλώσουμε πριν περάσουν 5 μέρες.

Τη Δευτέρα το πρωί ο Γιάννης στο δρόμο για το σχολείο είδε τον θείο του στο παζάρι να πουλάει από τα ροδάκινα που μάζεψαν το Σάββατο. Το κατάλαβε αμέσως πως είναι αυτά γιατί τα τελάρα στα οποία τα τοποθέτησαν είχαν διαφορετικό χρώμα από τα άλλα. Μάλιστα η μητέρα του καλύτερου του φίλου εκείνη την ώρα βρισκόταν στον πάγκο και αγόραζε ροδάκινα από τον θείο του.

Τι θα πρέπει να κάνει τώρα ο Γιάννης; Να ενημερώσει τη μάνα του φίλου του ή να σιωπήσει και να μην προσβάλει τον θείο του;

Διλημματική κατάσταση 2, Χημεία

Ενότητα: Ρύπανση νερού & Πετρέλαιο – Φ. Αέριο – Πετροχημικά (Γυμνάσιο)

Ο Κώστας και η Μαρία είναι φίλοι από μικρά παιδιά παρότι πηγαίνουν σε διαφορετικά Γυμνάσια της Κασσάνδρας. Ο πατέρας του Κώστα εργαζόταν ως οικοδόμος στην περιοχή, αλλά τα τελευταία χρόνια δεν έχει συχνά δουλειά λόγω της μείωσης της οικοδομικής δραστηριότητας. Οι γονείς της Μαρίας έχουν ένα συγκρότημα ενοικιαζόμενων διαμερισμάτων κοντά στη θάλασσα στο άκρο της Κασσάνδρας. Η Μαρία μαθαίνει για την πρόθεση μιας πολυεθνικής εταιρείας να εγκαταστήσει μία αποθήκη υγρών καυσίμων στο άκρο της Κασσάνδρας, επειδή η ρύπανση του Θερμαϊκού είναι ήδη αυξημένη και έτσι θα μειωθεί η επιβάρυνση από τις αποθήκες καυσίμων. Η Μαρία βρίσκει τον Κώστα, του λέει για την αποθήκη και συζητάνε τρόπους αντίδρασης στην εγκατάσταση της αποθήκης. Αποφασίζουν να ενημερώσουν και τους άλλους συμμαθητές τους και να συναντηθούν το βράδυ για να αποφασίσουν το πώς θα αντιδράσουν. Ο Κώστας αναλαμβάνει να ενημερώσει τα αγόρια της παρέας.

Όταν ο Κώστας πηγαίνει στο σπίτι του βρίσκει τον πατέρα του πολύ χαρούμενο. Του λέει ότι μια εταιρεία προτίθεται να κατασκευάσει μια αποθήκη καυσίμων στην περιοχή και τον έχουν προσλάβει για να δουλέψει στην κατασκευή της αποθήκης. Το οικονομικό τους πρόβλημα πλέον έχει λυθεί και θα μπορεί να έχει πολλά από τα πράγματα που έχει στερηθεί.

Τι θα πρέπει να κάνει τώρα ο Κώστας; Να τηρήσει την υπόσχεση που έδωσε στη Μαρία και να ενημερώσει τα αγόρια της παρέας ή όχι;

Διλημματική κατάσταση 3, Ιστορία

Ενότητα: Μικρασιατική καταστροφή-Μεσοπόλεμος (Λύκειο)

Ο Αργύρης είναι μαθητής στη Β΄ Λυκείου σε μια επαρχιακή γεωργική περιοχή της βόρειας Ελλάδας. Στην περιοχή ζούνε αρκετοί μετανάστες γιατί υπάρχουν αγροτικές δουλειές. Ο πατέρας του πολλές φορές χρησιμοποιεί αλλοδαπούς εργάτες στα χωράφια τους. Η Τζουλιάννα είναι μια συμμαθήτρια του Αργύρη αλβανικής καταγωγής που ζει στην Ελλάδα από 5 χρονών. Ο πατέρας της έχει δουλέψει αρκετές φορές στα κτήματα του πατέρα του Αργύρη. Τα δυο παιδιά είναι στην αρχή μιας φιλίας. Ο Αργύρης όμως έχει κάποιους ενδοιασμούς. Έχει ακούσει τον πατέρα του να αναφέρεται συχνά στην Αλβανία και να μιλά για τον μεγαλοϊδεατισμό της Αλβανίας και ότι θα πρέπει να είναι επιφυλακτικός με τους αλβανούς. Μια μέρα μάλιστα το είπε και στην Τζουλιάννα. Η Τζουλιάννα, δεν πολυκατάλαβε τι σημαίνει η λέξη μεγαλοϊδεατισμός και ρώτησε τον πατέρα της να της το εξηγήσει λέγοντας ότι κάποιος της είπε ότι οι αλβανοί έχουν μεγαλοϊδεατισμό. Εκείνος της απάντησε «Να μην μιλάνε οι έλληνες για μεγαλοϊδεατισμό των αλβανών. Η Ελλάδα είναι που στις αρχές του 20^{ου} αιώνα ακολουθούσε την πολιτική της Μεγάλης Ιδέας που την οδήγησε αρχικά στη συνθήκη των Σεβρών και αργότερα στη μικρασιατική καταστροφή και τη συνθήκη της Λωζάννης. Να σταματήσεις να κάνεις παρέα με αυτόν που σου λέει τέτοια πράγματα. Είναι ρατσιστής».

Τι θα πρέπει να κάνει τώρα η Τζουλιάννα; Να συνεχίσει να κάνει παρέα με τον Αργύρη ή όχι;

Διλημματική κατάσταση 4, Μηχανές Εσωτερικής Καύσης II

Ενότητα: 4.2 Καταλύτες (ΕΠΑΑ)

Το προεδρείο του 5μελούς της τάξης ΓΜΗ3 καλεί συνέλευση την τελευταία ώρα της Παρασκευής και προτείνει να παρέχονται υπηρεσίες αλλαγής καταλύτη αυτοκινήτου από τους μαθητές στην ώρα του εργαστηρίου ΜΕΚ και με αυτόν τον τρόπο να έχουν όλοι οι μαθητές της τάξης κάποιο εισόδημα. Ο Θανάσης που έχει τον πατέρα του άνεργο (πρώην τεχνικό αυτοκινήτου σε συνεργείο στην οδό Παπάφη που έκλεισε) και χρειάζεται το χαρτζιλίκι, διαφωνεί και λέει ότι αυτή η πρόταση θα έχει ως αποτέλεσμα να πάρει τη δουλειά από τους επαγγελματίες και έτσι θα κλείσουν και άλλα συνεργεία. Όταν το προεδρείο μεταφέρει το αίτημα με την ψηφοφορία των συμμαθητών τους στον Δ/ντή, ο Δ/ντής κος Παρίσης τους το αποκλείει χωρίς πολλές εξηγήσεις. Το προεδρείο τότε προτείνει να οργανώσουν το εργαστήριο κρυφά και να αναζητήσουν την πελατεία στους γνωστούς και φίλους χωρίς να ενημερώσουν κανέναν. Ο Θανάσης που ήλπιζε ότι η ιδέα θα σταματούσε στον Δ/ντή του σχολείου τώρα μένει μόνος του...

Τι πρέπει να κάνει ο Θανάσης; Να το πει στον Δ/ντή ή να ακολουθήσει τους συμμαθητές του;

(*) Οι διλημματικές καταστάσεις που παρουσιάζονται στο κεφάλαιο αυτό είναι βασισμένες σε διλημματικές που κατασκεύασαν και εφάρμοσαν στις τάξεις τους στο πλαίσιο επιμορφωτικών σεμιναρίων οι συνάδελφοι: Δ. Τσιντζας, Έ. Κατσίκης, Μ. Μαλαμίδου και Σ. Μολασιώτη.